

2009-11-26

Enligt sändlista

LB/22-09/260
M. Carljalk
Kopia i Bspörkemil

Momsredovisning

Revisorerna har, genom Deloitte AB, granskat momsredovisningen i Malmö stad.

Granskningen visar bl a att:

- principerna för fördelning av moms enligt Mervärdesskattelagen och enligt Lagen om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting är bristfälligt dokumenterade
- dokumentation och kunskap om regelverket kring köp av varor och tjänster från annat EU-land är bristfälliga
- dokumentationen kring den särskilda momskompensationen är ofta bristfälligt uppdaterad
- det föreligger ett stort behov av kammungemensamma anvisningar för hur moms ska redovisas
- de konstaterade bristerna i dokumentation, anvisningar och kunskap gör att det kan ifrågasättas om kommunen erhåller rätt momskompensation
- risk finns för att moms redovisas i fel "skattefälla", som kan medföra skattetillägg

Revisorskollegiet behandlade rapporten vid sammanträdet den 24 november 2009 och beslutade

att översända rapporten till samtliga nämnder och kommunstyrelsen för yttrande. Av yttrandet ska framgå vilka åtgärder nämnd/styrelse avser att vidta utifrån konstaterade brister.

Yttrandet ska vara ställt till revisorskollegiet och vara revisionskontorets expedition tillhanda senast 2010-02-15. Yttrandet översänds dessutom elektroniskt till gun.jagerhok@malmo.se

2009-11-25

Sten Dahlvid
ordförande

Lennart Håkansson
stadsrevisor

SÄNDLISTA

Kommunstyrelsen
Valnämnden
Förtroendenämnden
Överförmyndarnämnden
Miljönämnden
Fritidsnämnden
Kulturnämnden
Servicenämnden
Tekniska nämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Utbildningsnämnden
Sociala resursnämnden
Stadsdelsfullmäktige Centrum
Stadsdelsfullmäktige Fosie
Stadsdelsfullmäktige Husie
Stadsdelsfullmäktige Hyllie
Stadsdelsfullmäktige Kirseberg
Stadsdelsfullmäktige Limhamn-Bunkeflo
Stadsdelsfullmäktige Oxie
Stadsdelsfullmäktige Rosengård
Stadsdelsfullmäktige Södra Innerstaden
Stadsdelsfullmäktige Västra Innerstaden

Deloitte

Rapport avseende
momsgranskning av nämnder
och förvaltningar i Malmö stad.

Novemer 2009

Innehåll

Bakgrund	1
Sammanfattning	2
Allmänt om momsredovisning i kommuner	3
Granskningsinsatsen	4
Rutin för hantering av leverantörsfakturer	4
Redovisning och fördelning av moms mellan momssystemen.....	5
Avdragsbegränsningar	7
Inköp från leverantör i annat EU-land	7
Begäran om särskild momskompensation.....	8
Dokumentation	9
Utbildning	9
Slutsats	9

Bakgrund

Deloitte AB har på uppdrag av Stadsrevisionen i Malmö stad genomfört en granskning av rutiner och principer för redovisning av mervärdeskatt (moms) mellan kommunkontosystemet och det allmänna momssystemet för en bedömning av ändamålsenligheten i dessa rutiner. Granskningen har omfattat samtliga nämnder och förvaltningar i Malmö stad och inriktat sig på redovisning av moms på kommunens kostnader. Granskning har i huvudsak baserats på intervjuer med personal på ekonomi-/administrationsavdelningarna på respektive förvaltning/nämnd. Det är också denna personal som omnämns nedan om inte annat särskilt anges.

Granskningen har haft som mål att besvara nedanstående frågeställningar:

- Hur ser rutinen ut inom respektive förvaltning för beräkning, kontering och redovisning av ingående moms?
- Vilka delar sker maskinellt och vid vilka tillfällen måste manuella korrigeringar göras?
- På vilket sätt och enligt vilka principer görs fördelningen mellan det allmänna momssystemet och kommunkontosystemet?
- Är den gjorda fördelningen rimlig utifrån skattelagstiftningen och verksamheten?
- Hur ser rutinen ut inom respektive förvaltning för beräkning, kontering och redovisning av särskild momskompensation?
- Hur är rutinerna dokumenterade?
- Hur kommuniceras regler och förändring i dessa vad gäller moms ute i förvaltningen?

Redovisning av granskningen lämnas också per förvaltning/nämnd i separat bilaga (Bilaga 1).

Sammanfattning

Redovisning av moms på kostnader som uppkommer hos en kommun sker enligt två olika regelverk, Mervärdesskattelagen (SFS 1994:300), momslagen, samt Lagen om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting (SFS 2005:807), ersättningslagen. Redovisning ska i första hand ske i enlighet med momslagens regler och i andra hand enligt ersättningslagen. I de fallen den inköpta varan eller tjänsten kan komma att användas både i kommunens momspliktiga verksamhet och i den övriga verksamheten ska momsen fördelas enligt skälig grund mellan systemen. Utöver detta föreligger möjlighet till att erhålla bidrag (momskompensation) för vissa kostnader avseende vård, omsorg och utbildning samt vissa avdragsbegränsningar som kommunen har att beakta.

Rutinen för kontering och redovisning av moms hos Malmö stad bygger på att övervägande del av momsen hos de olika förvaltningarna antingen ska redovisas i kommunkontosystemet eller i det allmänna momssystemet. Kontering sker på maskinell basis och är styrd utifrån verksamheten hos respektive förvaltning. Avvikelser från huvudprincipen där momsen ska justeras, t ex vid omföring av momsen mellan systemen, fördelning mellan systemen samt avdragsbegränsningar, görs manuellt. Beräkning och hantering av särskild momskompensation sker också manuellt. Strukturen och rutinen är enligt vår uppfattning ändamålsenlig.

När det gäller principen om att avdrag för moms i första hand ska göras i det allmänna momssystemet och i andra hand i kommunkontosystemet samt att redovisningen av moms i vissa fall ska fördelas mellan systemen är detta bristfälligt dokumenterat. Kännedom om principen är också bristfällig. I den mån som förvaltningarna genomför en fördelning av den ingående momsen är underlaget för fördelningen (fördelningsnyckeln), med några få undantag, inte dokumenterad. Fördelningsnyckeln är inte heller uppdaterad. I de fall beslut fattats om att inte tillämpa någon fördelningsnyckel är beslutet bristfälligt underbyggt och dokumenterat. Granskningen pekar på att kommunen i denna del sannolikt begärt för stor ersättning från kommunkontosystemet.

Vidare föreligger begränsningar i rätten till avdrag/ersättning för moms på kostnader hänförliga till bilar, stadigvarande bostad och representation. Reglerna om avdragsrätt för bilar och stadigvarande boende är bristfälligt dokumenterade medan reglerna avseende representation är klart och tydligt redovisade i både centralt och lokalt framtagna anvisningar. Det föreligger god kännedom hos personalen kring reglerna om avdragsbegränsning. Det kan i vissa delar dock vara svårt att bedöma när en kostnad är hänförlig till stadigvarande bostad. De flesta förvaltningar har en omfattande manuell kontroll för att säkerställa att reglerna om avdragsbegränsning tillämpas korrekt. Rutinerna bedöms som ändamålsenliga.

Vid inköp av varor och tjänster från utländska leverantörer föreligger särskilda regler för att dels undvika att bli fakturerad utländsk moms men också för hur moms på inköpen ska redovisas. Dokumentationen kring dessa regler är bristfällig. Kännedom kring reglerna varierar mellan de olika förvaltningarna. Granskningen visar på att kommunen sannolikt dels drabbats av kostnader för utländsk moms samt att kommunen gjort ett för stort avdrag i det allmänna momssystemet.

Kommunen har rätt till särskild kompensation för delar av kostnader som uppkommer vid inköp inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning. Det föreligger en god allmän kunskap hos personalen kring dessa bestämmelser. Utbildning har också genomförts under den tidsperiod som denna utredning har genomförts. Det föreligger viss skriftlig dokumentationen hos berörda förvaltningar. Dokumentationen är delvis bristfälligt uppdaterad. Vidare föreligger det vissa brister i de underlag som kommunen använder vilket innebär att kommunen inte alltid kan styrka sin rätt till kompensation. Den manuella kontroll som görs ute på förvaltningarna visar på att kostnaderna inte alltid konteras på rätt konto vilket medför att kommunen inte alltid erhåller den kompensation som man är berättigad till. Rutinen bör förstärkas.

Det föreligger behov av att upprätta anvisningar för hur momsens ska redovisas inom Malmö stad. Utbildningsinsatser bör vidtas avseende ekonomipersonal men också av personal som i övrigt ansvarar för kontering och attestering av kostnader samt personal som ansvarar för upphandling av varor och tjänster. En registeranalys bör genomföras av valda delar av kommunens transaktioner för att säkerställa att rätt ersättning erhålls från kommunkontosystemet.

Allmänt om momsredovisning i kommuner

Redovisning av moms på kostnader som uppkommer hos en kommun sker enligt två olika regelverk, Mervärdesskattelagen (SFS 1994:300), momslagen, samt Lagen om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting (SFS 2005:807), ersättningslagen. Ersättningslagen avser att kompensera kommunen för kostnader för ingående moms i den verksamhet som kommunen bedriver som inte är momspiktigt. Kommunen har enligt ersättningslagen rätt till kompensation för all ingående moms som inte är avdragsgill enligt momslagen med undantag för kostnader avseende:

- representation
- personbilar
- stadigvarande boende

Enligt tillämplig lagstiftning får en sammanblandning inte göras i de båda systemen, d v s redovisning av utgående och ingående moms respektive begäran om kompensation ska göras i rätt system. Redovisning ska i första hand ske i enlighet med momsagens regler och i andra hand enligt ersättningslagen. I de fall den inköpta varan eller tjänsten kan komma att användas både i kommunens momspiktiga verksamhet och i den övriga verksamheten ska momsens fördelas enligt skälig grund mellan systemen. Kommunen måste själv fastställa vad som utgör skälig grund.

Genom ersättningslagen kompenseras också kommuner med viss procent av kostnaden vid:

- upphandling av momsfri verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning
- utbetalning av bidrag till näringsidkare inom momsfri sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning
- hyra av lokal för särskilt boende enligt LSS samt boende för service och omvårdnad för äldre människor och människor med funktionshinder där boende beviljats enligt vissa lagrum i Socialtjänstlagen (SF2001:453)

Kommunens redovisning av moms kan bli föremål för revision från Skatteverket. En felaktig redovisning i det allmänna momssystemet kan resultera i skattetillägg med upp till 20 % av den moms som är felaktigt redovisad. En bristande hantering i kommunkontosystemet kan föranleda räntedebitering.

Granskningsinsatsen

Granskning har i huvudsak baserats på intervjuer med personal på ekonomi-/administrationsavdelningarna på respektive förvaltning/nämnd. Det är dock väsentligt att beakta att reglerna om momsredovisning även berör personal som befinner sig på en rad andra enheter inom respektive förvaltning då denna personal utför konteringar och attesting av kostnader som påverkar momsredovisningen. Momsredovisning berör även den personal som handlägger upphandling och inköp och som därmed bl a har att säkerställa att det föreligger korrekt fakturaunderlag för att säkerställa rätten till avdrag och kompensation.

Rutin för hantering av leverantörsfakturor

Leverantörsfakturor hanteras på tre olika sätt.

1. Stor del av de inkommande fakturorna skickas direkt till serviceenheten för inskanning. Fakturafilmer skapas som sedan läses in av respektive förvaltnings ekonomiavdelning. Fakturorna skickas vidare till den person som är inlagd som referens för kontroll att rätt vara eller tjänst har levererats och fakturerats, kontering och granskningsattest. Slutligen skickas fakturan vidare till beslutsattestanten, d.v.s. den som är budgetansvarig. Det yttersta ansvaret för att momsen är korrekt hanterad åligger den som är beslutsattestant men det föresätts rent praktiskt att den som konterar och granskningsattesterar även har ett ansvar. På vissa förvaltningar utförs konteringen även av annan personal innan attestansvariga tar vid.
2. Det förekommer att fakturor skickas direkt till förvaltningen. I de fall fakturorna inte skickas till serviceenheten görs kontering och inbokning av ekonomiavdelningen innan fakturorna skickas ut för granskningsattest och beslutsattest. Det sker i begränsad omfattning och främst när det gäller redovisning av handkassar eller när det föreligger behov av en snabb handläggning, t ex vid kort kredittid från leverantör. Vissa förvaltningar har också möjlighet till lokal scanning.
3. Vidare förekommer s.k. e-fakturor. Det finns två olika e-handelsfakturor, s.k. orderbeställningar samt abonnemang (t.ex. el, telefon och resor).

Vid orderbeställningar, som endast går att tillämpa gentemot visa förutbestämda leverantörer som Malmö Stad har centralupphandlade avtal med, registrerar beställaren en order i Raindance. När den fysiska leveransen av den beställda varan/tjänsten mottagits och fakturan erhållits, ska beställaren gå in och markera att slutleverans har skett. Innan slutleverans markeras, ligger fakturorna i den s.k.

avvikelseinkorgen som följs och bevakas av ekonomiavdelningen. Vid samma tidpunkt som leveransen slutmarkeras skickas fakturan vidare till beslutsattestanten, som bl.a. är skyldig att stämna av så att fakturan inkl. momsens är korrekt.

E-fakturer hänförliga till abonnemang (t.ex. hyror från MKB, el etc.), som kommer som en fil från leverantören, konteras samt processas för betalning med automatik i redovisningssystemet förutsatt att fakturabeloppet inte överstiger den beloppsgräns som tidigare har fastställts av beslutsattestanten samt att det beräknade tidsintervallet mellan fakturorna från leverantörerna inte understiger det antalet dagar som förutbestämts. I annat fall skickas fakturan till granskningsattestanten för kontering och manuell kontroll innan den skickas vidare till beslutsattestanten. Styrdata, t.ex. kontering, vem som är mottagare av fakturan samt beloppsgränsen, läggs upp av ekonomiavdelningen.

Rutinen för kontering och redovisning av moms hos Malmö stad bygger på principen att styrdata i affärssystemet (Raindance) ska kontera den moms som finns angiven på leverantörsfakturorna som hänförlig till det moms-system där övervägande del av momsens hos respektive förvaltning ska redovisas. Kontering sker på maskinell basis och är styrd utifrån verksamheten hos respektive förvaltning. Hamnförvaltningen är den enda förvaltningen som konterar ingående moms på leverantörsfakturer som hänförligt till allmänna moms-systemet, övriga förvaltningar anger sin ingående moms som hänförlig till kommunkontosystemet. Genom registrerad leverantörsdata indikerar affärssystemet om momsens inte överensstämmer med förväntat moms-belopp. Strukturen och rutinen för beräkning, kontering och redovisning av ingående moms får enligt vår uppfattning bedömas som ändamålsenlig.

All form av korrigerings av moms utifrån den grundläggande konteringen görs manuellt. Korrigerings kan aktualiseras då moms förs om eller ska fördelas mellan de olika moms-systemen samt vid inköp (representation, personbilar och stadigvarande boende) där avdragsbegränsning ska tillämpas. Bedömning och kontering av eventuell momskompensation sker manuellt. Bokning av moms vid inköp från leverantör i utlandet görs också manuellt. Rutinen får i sig bedömas som ändamålsenlig. Den ställer dock krav på hög kompetens och kunskap hos den personalen som gör kontering av kostnaden och hos den personal som ska göra justeringar. Rutinen kräver också fastställda och väldokumenterade rutiner samt återkommande utbildningsinsatser. I enlighet med vad som redovisas nedan föreligger behov av förbättring när det gäller dokumentation av rutiner samt utbildning.

Redovisning och fördelning av moms mellan moms-systemen

Kommunen ska i första hand göra avdrag för ingående moms i det allmänna moms-systemet och i andra hand begära kompensation ut kommunkontosystemet. Enligt tillämplig lagstiftning får en sammanblandning av moms inte göras i de båda systemen, d v s redovisning av ingående moms respektive begäran om kompensation ska göras i rätt system. Moms på kostnader som är helt hänförlig till en momspliktig omsättning ska således redovisas i det allmänna moms-systemet. Kommunen är inte berättigad till ersättning från kommunkontosystemet i detta fall. Moms på kostnader som inte är hänförlig till momspliktig omsättning ska kompenseras via

kommunkontosystemet. I de fall där ingående moms är hänförlig till kostnad som inte går att hänföra till enbart den momspliktigt respektive den momsfria delen av kommunens verksamhet ska fördelning av den ingående momsen göras efter skälig grund.

En felaktig begäran om ersättning kan medföra en räntekostnad för kommunen. Ett felaktigt avdrag i det allmänna momssystemet kan medföra ett skattetillägg om 20 % av felaktigt redovisad moms för kommunen.

Det föreligger inte någon centralt upprättad dokumentation som anger principen för redovisning av moms mellan momssystemen. Detta är dock väsentligt att sådana anvisningar föreligger då momsen maskinellt hänförs till ett av momssystemen, företrädesvis kommunkontosystemet, och därmed kan behöva korrigeras.

Det föreligger en skillnad mellan förvaltningarna när det gäller tillämpning av regeln om att moms i första hand ska konteras som hänförlig till det allmänna momssystemet. I de fall som denna regel inte tillämpas föreligger inte något formellt beslut eller någon utredning som anger grunden för att inte följa denna regel.

Det föreligger också en skillnad mellan förvaltningarna när det gäller tillämpning av regeln om att moms ska fördelas mellan momssystemen. De förvaltningar som genomför en fördelning saknar i nästan samtliga fall, med några få undantag, uppgift om ursprunget för de fördelningsnycklar som tillämpas. Fördelningsgrunderna är inte heller uppdaterade. De förvaltningar som tillämpar en fördelningsnyckel gör vanligtvis en generell justering av all moms hänförlig till samtliga kostnader. Någon allokering av moms på kostnader som är direkt hänförliga till ett av momssystemen görs vanligtvis inte i dessa fall. Några förvaltningar har också angett att man inte gör någon fördelning trots att man har både momspliktig och momsfri verksamhet. Detta har motiverats med att den momspliktiga verksamheten är mycket liten. I de fall som regeln om fördelning inte tillämpas föreligger inte någon utredning eller formellt beslut som anger grunden för att inte följa regeln.

Kommunen begär i första hand ersättning för sin moms via kommunkontosystemet. Justering görs endast i begränsad omfattning av moms på kostnader som direkt eller indirekt hänförlig till det allmänna momssystemet. Kommunen erhåller sannolikt ett för stort ersättningsbelopp från kommunkontosystemet i denna del. Sammanfattningsvis kan rutinen inte anses som ändamålsenlig.

Kunskap om kravet på att hänföra ingående moms till rätt momssystem och att fördela momsen är bristfällig. Regelverket avseende detta är emellertid av sådan principiell viktig natur att man bör utforma centrala anvisningar. Genom att upprätta riktlinjer och informera personal om reglerna kan rutinen avsevärt förbättras. I den omfattning som en fördelning ska göras av momsen bör fördelningsgrunden uppdateras och kvalitetssäkras hos respektive förvaltning. I den omfattning som förvaltningarna anser att det inte föreligger behov av att göra fördelning av momsen bör grunden för ett sådant beslut dokumenteras. Beslutet bör stämmas av med Skatteverket.

Avdragsbegränsningar

Kommunen har enligt ersättningslagen rätt till kompensation för all ingående moms som inte är avdragsgill enligt momslagen med undantag för kostnader avseende:

- representation
- personbilar
- stadigvarande boende

När det gäller reglerna om avdragsbegräsning förefaller rutinerna för att säkerställa en korrekt hantering ändamålsenliga.

Representation

Vad gäller representation föreligger dels centralt dokumenterade riktlinjer samtidigt som de flesta förvaltningar har tagit fram egna riktlinjer. Personalen har en stor kunskap kring dessa regler. Det föreligger en omfattande manuell kontroll av kostnader som är bokade som intern eller extern representation samt att det föreligger ett korrekt fakturaunderlag med angivande av syfte och deltagare. Det har lagts ned ett omfattande arbete på att förbättra rutinerna på detta område. Det är vår bedömning att det arbete som lagts ner har haft en mycket positivt effekt. Rutinen är ändamålsenlig.

Personbilar

Moms på inköp av personbilar är inte avdragsgill. Vid hyra av bil föreligger avdragsrätt med 50 % av fakturerad moms. Moms på driftskostnader är fullt ut avdragsgill/berättigar till ersättning. Dessa regler är bristfälligt dokumenterade. Personalen har emellertid en stor kunskap kring dessa regler samtidigt som tjänsteleverantören, VISAB, på sina fakturor anger hur mycket moms som är avdragsgill. Den avdragsgilla momsens scannas numera in i Raindance. De flesta förvaltningar har även en omfattande manuell kontroll av fakturorna från VISAB. Rutinen är ändamålsenlig.

Stadigvarande bostad

Moms på kostnader hänförliga till stadigvarande bostad är inte avdragsgill. Regeln och den typ av kostnader som berörs är bristfälligt dokumenterade. Personalen har emellertid en stor kunskap kring dessa regler. Svårigheten ligger i ett definiera vilka kostnader är hänförlig till en stadigvarande boende. Rutinen är ändamålsenlig men kan förstärkas genom framtagande av vissa anvisningar på området.

Inköp från leverantör i annat EU-land

Vid inköp av varor och tjänster från leverantör i ett annat EU-land kan kommunen undvika att bli fakturerad utländsk moms genom att åberopa kommunens momsregistreringsnummer. I dessa fall ska den förvaltning som erhåller fakturan räkna om fakturerat belopp till svenska kronor samt beräkna en utgående moms utifrån tillämplig skattetas. Den utgående momsens ska redovisas i det

allmänna momssystemet. Avdrag/ersättning begärs sedan i det momssystem dit kostnaden kan hänföras i enlighet med vad som angetts ovan i avsnitt om "Redovisning och fördelning av moms mellan momssystemen". I de fall kostnaden är hänförlig till båda momssystemen ska momsen fördelas efter skälig grund. Momsredovisning ska inte ske på medlemsavgift, bidrag eller gåva som inte utgör betalning för inköp av vara eller tjänst.

Dokumentationen kring dessa regler är bristfällig. Kunskapen kring reglerna varierar mellan de olika förvaltningarna. Granskningen visar på att kommunen sannolikt dels drabbats av kostnader för utländsk moms då kommunens momsregistreringsnummer inte alltid återopas samt att avdrag för moms gjorts med ett för stort belopp i det allmänna momssystemet. Rutinerna kan inte anses som ändamålsenliga.

Begäran om särskild momskompensation

Genom ersättningslagen kompenseras kommuner, med viss procent av kostnaden vid:

- upphandling av momsfri verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning
- utbetalning av bidrag till näringsidkare som bedriver momsfri sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning
- hyra av lokal för särskilt boende enligt LSS samt boende för service och omvårdnad för äldre människor och människor med funktionshinder där boende beviljats enligt vissa lagrum i Socialtjänstlagen (SF2001:453)

Momskompensation kan alltid begärs med 6 % av kostnaden. Om det av kommunens underlag, faktura eller motsvarande, framgår att en viss del avser kostnad för lokal kan kommunen begära ersättning om 18 % av kostnaden för lokalen samt 5 % av den övriga kostnaden. Kommunen kan välja det alternativ som är fördelaktigast.

Vid hyra av lokal för de boendeformer som anges ovan kan kompensation begäras med 18 % Kompensation medges inte om lokalen upplåts av stat, kommun, landsting, kommunalförbund, beställarförbund eller samordningsförbund.

Utöver bedömningen av de materiella reglerna föreligger även krav på att avdrag/ersättning ska grunda sig på ett korrekt fakturaunderlag.

Begäran om kompensation grundar sig på en manuell bedömning och handläggning. Rutinen varierar något hos de berörda förvaltningarna men bygger vanligtvis på att kompensation begärs avseende kostnader uppbokade på vissa särskilt avsedda konto. Tillförlitligheten av rutinen är helt beroende av personalens kunskap och erfarenhet samt kontrollfunktioner. Granskningen visar på en god allmän kunskap hos personalen. Utbildningsinsatser har också genomförts under denna tidsperiod som denna granskning har genomförts. Det föreligger viss skriftlig dokumentationen hos berörda förvaltningar. Dokumentationen är dock bristfälligt uppdaterad i vissa delar.

En förutsättning för att ansökan om momskompensation ska bli korrekt är att kostnaden bokas på rätt konto. Den manuella kontroll som görs ute på förvaltningarna visar på att kostnader i vissa fall felkonterats. Vidare föreligger det vissa brister i de underlag som kommunen använder vilket innebär att kommunen inte alltid kan styrka sin rätt till kompensation.

Det går inte att fastställa om kommunen erhållit rätt momskompensation. Kommunen bör därför överväga att genomföra en registeranalys för att säkerställa att korrekt kompensation erhålls. Det föreligger behov av att förstärka rutinerna på detta område.

Dokumentation

Det kan konstateras att principerna och rutinerna för redovisning av moms, utöver ett avsnitt om representation, är bristfälligt dokumenterat i kommunens ekonomihandbok. Arbetet med att uppdatera ekonomihandboken pågår. Principerna och rutinerna är också bristfälligt dokumenterade hos respektive förvaltning. Detta gäller även utredningar, principiella ställningstaganden och beslut kring momsredovisningen samt kontakter som tagits med extern rådgivare eller Skatteverket. Information avseende nyheter och ändrade reglerna förmedlas dels via e-post samt vid diverse informella kontakter. Det föreligger inte några rutiner för dokumentation av denna information.

Utbildning

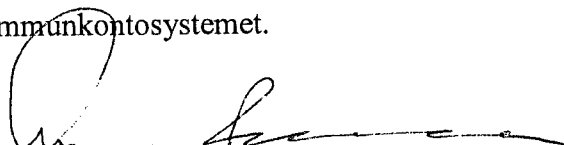
Utbildning avseende moms har varit sporadisk under de sista åren. Under genomförandet av denna utredning har utbildning genomförts avseenden principerna för begäran om särskild momskompensation.

Slutsats

Det föreligger behov av att upprätta anvisningar för hur momsen ska redovisas inom Malmö stad. Utbildningsinsatser bör vidtas avseende ekonomipersonal men också av personal som i övrigt ansvarar för kontering och attestering av kostnader samt personal som ansvarar för upphandling av varor och tjänster. En registeranalys bör genomföras av valda delar av kommunens transaktioner för att säkerställa att rätt ersättning erhålls från kommunkontosystemet.

Bo-Arne Olsson

Annette Rasmusson

Bilaga 1

Stadsdelsförvaltning Limhamn/Bunkeflo

Allmänt

Den största delen av den verksamhet som bedrivs är undantaget från moms. Utöver detta bedrivs momspliktig verksamhet som utgörs av caféverksamhet, viss biblioteksverksamhet samt hobbyverksamhet i samband med terapi.

Pengarna som är hänförliga till den momspliktiga försäljningen sätts in av de olika verksamheterna på ett bankkonto. Samtidigt som insättningarna sker, lämnas även en kassareport och sammanställning till ekonomiavdelningen där den utgående momsen som ska redovisas har specificerats. Ekonomiavdelningen går igenom och kontrollerar redovisningsrapporterna och om momsbeloppen är fel, görs en korrigering av ekonomiavdelningen.

Inkommande fakturor

Inkommande fakturor hanteras på två sätt. Gemensamt för båda sätten är att all ingående moms på alla inkommande fakturor konteras som hänförlig till kommunkontosystemet den dag då fakturan läses in i redovisningssystemet.

Stor del av de inkommande fakturorna skickas direkt till serviceenheten för inskanning. Sedan skapas fakturafilerna som läses in av ekonomiavdelningen en gång per dag. Fakturorna skickas vidare till assistenterna hos de olika verksamhetsenheterna (d.v.s. inom skolorna och vården) för kontroll att rätt vara/tjänst har levererats och fakturerats, kontering och eventuell granskningsattest. I vissa fall ska granskningsattesten istället ske av en annan person så då cirkuleras fakturan vidare till denna person. Slutligen skickas fakturan vidare till beslutsattestanten, d.v.s. den som är budgetansvarig (t.ex. rektor). Yttersta ansvaret för att momsen är korrekt hanterad åligger alltid den som är beslutsattestant.

Vidare har Stadsdelsförvaltning Limhamn/Bunkeflo s.k. e-fakturor. Det finns två olika e-handelsfakturor, s.k. orderbeställningar samt abonnemang, och båda sorterna tillämpas och används av Stadsdelsförvaltning Limhamn/Bunkeflo.

Vid orderbeställningar, som endast går att tillämpa gentemot vissa förutbestämda leverantörer som Malmö stad har centralupphandlade avtal med, registrerar beställaren en order i Raindance. När den fysiska leveransen av den beställda varan/tjänsten mottagits och fakturan erhållits, ska beställaren gå in och markera att slutleverans har skett. Vid samma tidpunkt som leveransen slutmarkeras skickas fakturan vidare till beslutsattestanten, som bl.a. är skyldig att stämna av så att fakturan inkl. momsen är korrekt.

E-fakturor hänförliga till abonnemang, som kommer som en fil från leverantören, konteras samt processas för betalning med automatik i redovisningssystemet förutsatt att fakturabeloppet inte överstiger den beloppsgräns som tidigare har fastställts av beslutsattestanten samt att det beräknade tidsintervallet mellan fakturorna från leverantörerna inte understiger det antalet dagar som förutbestämts. I annat fall skickas fakturan till granskningsattestanten för kontering och manuell kontroll innan den skickas vidare till beslutsattestanten. Styrdata,

t.ex. kontering, vem som är mottagare av fakturan samt beloppsgränsen, läggs upp av ekonomiavdelningen. Stadsdelsförvaltning

Ingående moms hänförlig till momspliktig verksamhet

Ingående moms som är hänförlig till direkta kostnader i samband med inköp till de momspliktiga verksamheterna bokas om till det allmänna momssystemet av de personer som konterar fakturorna hos de olika verksamheterna.

Det finns inte någon fördelningsnyckel som tillämpas och man anser sig inte heller ha några gemensamma kostnader, eller i vart fall är de obetydliga, vars ingående moms behöver fördelas mellan allmänna momssystemet och kommunkontosystemet.

Inköp av varor från andra EU-länder

Det förekommer att varor köps in och levereras från andra EU-länder (t.ex. Danmark) under angivandet av Malmö stads momsregistreringsnummer. I det fall reglerna om omvänd skattskyldighet är tillämpliga, d.v.s. när Stadsdelsförvaltning Limhamn/Bunkeflo är skyldig att redovisa utgående förvärvsmoms, görs detta med tillämplig skattesats i det allmänna momssystemet. All ingående moms dras också av i det allmänna momssystemet oberoende av om kostnaden är hänförlig till den momspliktiga verksamheten respektive den icke momspliktiga verksamheten.

Personbilar

Leasingbilar finns inom förvaltningen och samtliga bilar hyrs ut av VISAB. Avdragsbegränsningen om 50 % beaktas för leasingkostnader som är hänförliga till personbilar. Moms som är hänförlig till driftskostnader är avdragsgill till 100 %.

Momsen är specificerad på fakturorna från VISAB och förutom att hela det totala momsbeloppet finns angivet, framgår också det momsbelopp som Stadsdelsförvaltning Limhamn/Bunkeflo har rätt att göra avdrag för. Det är det sistnämnda beloppet som scannas in i redovisningssystemet när fakturan ankommer.

Ekonomiavdelningen kontrollerar vissa fakturor från VISAB.

Representation, gåvor till anställda etc.

Kostnader för representation, gåvor etc. förekommer. Den instruktion som har upprättats av Stadskontoret följs och tillämpas. Syfte och deltagare ska alltid anges i konteringen och det är sedan beslutsattestanten som är ytterst ansvarig för att momsens hanteras på ett korrekt sätt. Det görs en internkontroll avseende representationskostnader.

Inköp och vidarefakturerings till andra förvaltningar och nämnder inom Malmö stad

Stadsdelsförvaltning Limhamn/Bunkeflo har ibland kostnader som ska vidarefaktureras till andra nämnder och förvaltningar inom Malmö stad. Den ingående momsen som är hänförlig till denna typ av kostnader dras av hos Stadsdelsförvaltning Limhamn/Bunkeflo. Vidare debiteras inte någon utgående moms i samband med att vidarefaktureringen äger rum.

Särskild momskompensation

Stadsdelsförvaltning Limhamn/Bunkeflo ansöker om särskild momskompensation.

När det gäller friskolorna tar ekonomiavdelningen fram listor fram ur SAP efter varje redovisningsperiods utgång. Till den del kostnaderna är hänförliga till hyresersättning, begärs 18 % i momskompensation. För resterande kostnader begärs 5 % i momskompensation.

När det gäller Vård och Omsorg går ekonomiavdelningen igenom specifika konton i redovisningen samt kontrollerar underliggande fakturor. Förutsatt att lokalkostnadsandelen finns angiven på fakturorna, ansöker man om 18 % för lokalkostnaderna och 5 % för övriga kostnader. När det inte är lönt att använda 18 % respektive 5 % eller om lokalkostnadsandelen inte är känd, används istället 6 %.

Inom Individ och Familjeomsorg används 18 % respektive 5 % baserat på den lista, som uppdateras årligen, som visar hur stor andel av kostnaderna som är hänförliga till lokalkostnader. Om lokalkostnadsandelen inte är känd, används istället 6 %.

Sammanfattande kommentarer

Ekonomiavdelningen hos Stadsdelsförvaltning Limhamn/Bunkeflo har enligt vår bedömning generellt sätt en god kännedom och kunskap om den momsmässiga hanteringen. Vidare finns det i stort sett fungerande rutiner för att säkerställa att momsen hanteras korrekt, framför allt i de situationer som det finns begränsningar i avdragsrätten som t.ex. hyra av personbilar samt vid representation. För att säkerställa att både ingående och utgående moms hanteras på ett korrekt ut i de olika verksamheterna, bör dock skriftliga rutinbeskrivningar upprättas.

Det är viktigt att härleda momsen på kostnaderna till rätt momssystem. Ingående moms på kostnader som är hänförlig till momspliktig verksamhet ska dras av i det allmänna momssystemet och ingående moms på kostnader som är hänförlig till verksamhet som är undantagen från moms återfås genom kommunkontosystemet. Om blandad verksamhet, d.v.s. både momspliktig och icke momspliktig verksamhet, bedrivs ska enligt gällande moms lagstiftning en lämplig fördelningsnyckel användas för att säkerställa att den ingående momsen på gemensamma kostnader återbetalas i rätt system. Kunskaperna avseende regelverket är i detta hänseende bristfälliga. Det förhållandet att både momspliktig och icke momspliktig verksamhet bedrivs, indikerar att det föreligger ett behov av fördelning mellan det allmänna momssystemet och kommunkontosystemet. Mot bakgrund av att momspliktig omsättning i förhållande till den icke momspliktiga omsättningen är begränsad kan det dock vara

motiverat att inte använda sig av en fördelningsnyckel. En avstämning bör dock göras med Skatteverket varvid resultatet dokumenteras.

När det gäller inköp av varor och tjänster från andra EU-länder saknas det dokumentation över hur fakturorna från utländska leverantörer ska hanteras. Det finns därför en risk för att momsen, både den ingående och utgående, inte rapporteras på ett korrekt sätt alternativt att utländsk moms debiteras. Dokumentationen/instruktionen bör även spridas ut i förvaltningen till de personer som köper in varor och tjänster från andra EU-länder för att säkerställa att de har information om vad som behöver uppges vid inköpstillfället.

